

11  
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14  
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡ. ΟΥΣ  
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ  
'Αριθ. 'Ερωτ. *Σφ. III, 11/1970*



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ  
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΘΗΝΑΙ 1968  
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

*Νυνήριον 1963 / Μαΐου 1970*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. Ἰ. Δουρῶ .....  
(παλαιότερον ὄνομα: Νικηφόριαν ...), Ἐπαρχίας ... Ξαυφλίου ...  
Νομοῦ ... Ἐβρου .....  
(Τουρκικῶ)
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .. Σταυρα-  
κίδης .. Γεωργιος ... ἐπάγγελμα .. Διδακταλός .....  
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .. 14ης Μαιῶν 33, .. Ξαυφλίον .. Ἐβρου ..  
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον .. 2 ..
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :  
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Μανδραλῆ Μαρία τοῦ Αποστόλου .....  
τῷ ξένου Μπαφλαίτη .....  
ἡλικία .. 62 ..... γραμματικαὶ γνώσεις .. ἀγράμματος .....  
..... τόπος καταγωγῆς Μαντρίτσα ..  
Βουλγαρίας καὶ .. ἔξπατριτο .. τὸ 1912 ..

β) Πατριάρχης Ἀλβανίας τοῦ Χωρίου, ἐτὸς 42, ἀπόδοται ἀποσταλάξαι, ἐν  
περίοδῳ κοροτοῦ, καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὸ χωρίον 1934.

#### Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ  
βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ τὴν βοσκήν κυρίως οἱ « Κελεμέδες »  
ἢ τὰ χωράδια ἀκατάλληλα εἰς ὄρμητα .....  
Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-  
ματα ; .... ἐνηλλάσαντα ; ἔν. ὑπῆρχε χωριστὸ βοσκέτοπος ..
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,  
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἑλληνας ἢ ξένους, ὡς  
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....  
.. εἰς φυσικὰ πρόσωπα ..
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν  
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν  
του ; οἱ Τούρκοι οἱ ἐποιοὶ κατὰ πλειονότητα .....  
ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουν εἰς τὰ χωρία, διατηροῦν τὴν περιου-  
σίαν συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων αὐτῶν.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Συγχρόνως.. εἰς ἀμφοτέρας.. πᾶς.. ἐργασίας.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... Ναι.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Δὲν.. ὑπῆρχον.. τοιαῦτα.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἥσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

Ναι.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ...? Επῆγαιναν.. κατὰ.. πᾶς.. ἐλαχίστην καὶ περισσότεραν.. Δὲν.. ὑπῆρχεν.. ἐργασίας.. εἰς.. τοῦ χωρίου.. τινος.....

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

Οὐκ.. γεωργαί.. ἢ.. ἐργάται.. εἰς.. γεωργικὰς.. ἐργασίας.....

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Με ζωϊκὴν κόπρον καὶ καῦσιν καλάμιδος.

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1935.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 1910.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; Μονόφτερο καὶ δίφτερο. Εἰς τὰ χωράφια (πλαχίες) τοῦ δίφτερο, εἰς τὰ χωράφια ἐχρησιμοποιεῖτο (καὶ χρησιμοποιοῦνται) τὸ μονόφτερο. Τὸ ἡχώρημα.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χειρολαβὴ ἢ πιαστὰ. 4. 7. 10.

2. 5. 8.

3. κομνητόν. 6. παραβάλα. 9.



2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῇσει; ) ... 1960.

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 1960.

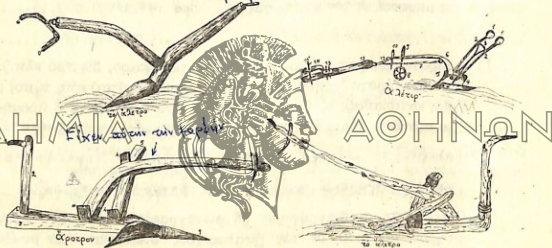
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμού ..... 1955.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατέσκευαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

Τὸ κατέσκευαζεν... ὁ... ἰερεὺς... ζαφρῇ.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποία διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;  
ζήτηρον δὲν χρησιμοποιεῖται πῶς ξύλινον ἄροτρον.



3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον<sup>(1)</sup> καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. .... 6. .... 11. ....

2. .... 7. .... 12. ....

3. .... 8. .... 13. ....

4. .... 9. .... 14. ....

5. .... 10. .... 15. ....

(<sup>1</sup>) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-  
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Μονόφτερο... καὶ... δίφτερο... Τὸ μονόφτερο... ἐκρημνισαίνεται εἰς γαλακτώερα... ἐδάφη... (λιβάδια), τὸ δὲ δίφτερο... εἰς τὰ πετρώδη...  
ἦτο... προσεφροσμένο... ἔπει... ὡστε... πατῶντες... το... το... πόδι... ὁ γεωργός, ἐγύριζε καὶ μεταβαλλετο εἰς δίφτερο.



- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....

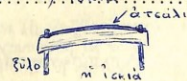
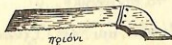


ἦ... σπάθῃ... ἐκ... ξύλου... ὥπως... ἐδῶ.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πρίονι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

1) σκεπάρνι... 2) φαναλάς (τεκεούρι)... 3) ἀρίδα...

4) ξυλοφαίς... 5) πρίονι... 6) λίμα... 7) ἰσκιὰ...



ἢ ἀρίδα

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. βόες, ὄνοι, ἵπποι, ἀγέλαδες .....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... ἄνθρωποι .....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Πάντοτε ἐχρησιμοποιεῖτο ζυγός .....



Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). Ὅπως ἀκριβῶς τὰς δεξιὰς εἰκόνας .....

Αἱ « ζεύλες » ἐκτείνονται ἀπὸ τὰ ἄκρα ἢ ἀπὸ κλίμακες (ζεύλια) ... Ἐχρησιμοποιεῖτο κατὰ τὴν ἐξέλιξιν .....

ἄροτρο .....

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ....

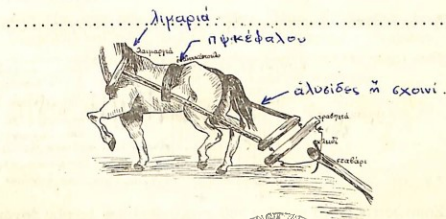
Ψ ... τειλαματτιάς .....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; Πρὸ τοῦ 1932 ...

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Βχαῖσαν. τίς ζεύλει. λήξουν. τὰ βόδια. μετὰ τίς ξαναβή-  
βουν.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογράφησατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....



ζ'. Ἀροτρίασις ( ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας· καὶ ν. ἄνδρας καὶ ν. γυναῖκα μ. ὅποια βοοῦσε... γύρουσε... καὶ... ἢ ὡρμήνε μ. ἴδια...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Τὰ βοδία... μὲ... σχοινιά... καὶ ὅποια... ἔδενε... ὁ γεωργὸς ἐπὶ τὰ κέρατα... ἐνῶ... καὶ... ἀλάχα... μὲ λουριά... δεμένα... εἰς τὰ χαλινά.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.....



Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, ντάμες, σιασιές, μεσθρέδες κ.λ.π.); .Εἰς λωρίδας... (σπορὲς, ντάμες, μεσθρέδες κ.λ.π.).....

.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; .....

Με αὐλακιάν ἢ με βέργας τίθενται ἐν γὰρ δια.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; .....

.....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Ἐλαφριά, βαθιά, πλαγίως.....

.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... Εἰς τὰς φυλαχίας... ἑλκυστῖα καὶ ἡλαχίως, .....  
... εἰς τὰς ἰσχυροτάτας... ἑλκυστῖα .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... Τρία ἢ τέσσαρα .....

Τὸ 1ον τὸν Ἀπρίλιον, τὸ 2ον τὸν Μάιον, τὸ 3ον τὸν Αὐγούστιον καὶ τὸ 4ον κατὰ τὴν ἐπορὰν .....

Τὸ 1ον ὠνοτάζω... ἐχίειρο, τὸ 2ον καὶ 3ον ντεβόλισμα... τὸ 4ον ἀπάρειμα .....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τὰς ἑξῆς 3-4 ἐργασίας .....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-  
νάπαισιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιταρὶ ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἑξῆς 2 ἢ 3 ἔτη .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... Αἰτῶν τὸν 5ον, 3-4 διὰ τὸν ἀραβόσιτον, κηπευ-  
τικά 4-5 καὶ τὰ 3 πρῶτα ὀργώματα κατὰ τὸν Δεκέμβριον καὶ 4ον κατὰ τὸν

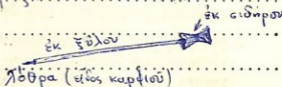
- 5) Ποία ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

Τὸ δισάκι... καὶ τὸ ἐνίκι... ἑξῆς ἀνὰ πρῶτον διασκορπίζεται ὁ σπόρος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους .....

β) Μὲ ποία γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρνι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

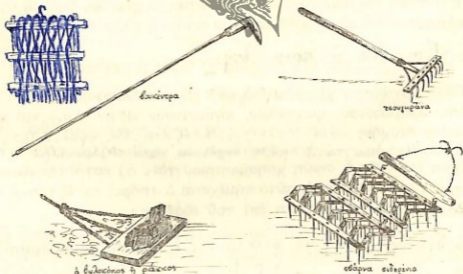
Τὸ ὄργανον τοῦτο... ὠνομαζέται... ἢ... σιγιά(η).....



2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .... χινέται.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Τὸ σβάρνισμα τοῦ χωραφιοῦ γίνεται καὶ χινεῖται μὲ τὴν ῥάβδον... ἢ ἑπὶ τῆς... καὶ ἀποκαθίσταται ἀπὸ γὰρτα ἢ ὀργάνα, τὰ ὅποια ἴστανται ἐν τῇ ἐστὶ καὶ τὰ λυγρὰν.

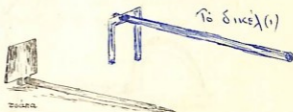


γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Δικέλι (για βαθύ σκάψιμο) .....

Τσάλα .....



- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

Ἡ γυναῖκα αὐτὰ ἢ καλεῖται ἄλλο πρόσωπο ἐφέρει καὶ τῶα (τὰ δοκίμια). Τὸ πρόσωπο αὐτοῦ δὲν εἶχε ἰδιαιτέρου ὀνόμα.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ....

Ὅσα ἦσαν πλείονα τοῦ χωρίου καὶ καὶ καὶ πλείονα ἑξέφρα: .....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ....

Εἰς αὐλάκιες .....

## Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

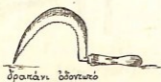
### α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Μ.ε. τὸν... καβραγά... ἦτο... ὅπως... ἀκριβῶς... π.ε' .....

...εἰκονιζόμενον.



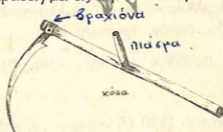
Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ....

Ἐθερίζοντο ἢ τῶν  
κόσων.



3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ....

...ἦτο... ἀραβή.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

Ἡ χειρολαβή... ὀνιμίζετο... πιάσμα... καὶ... ἦτο... ἀπὸ ξύλου... ἐκνήθως... ἀπὸ... κέρατο... ἐδρῖου.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... Τὰ ἀγύραφαν .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ..... Ὁχι .....

**β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.**

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. .... Περὶ τὰ 10. ἐκατ. .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμειναν ( ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

Ἐλέγοντο καὶ λέγονται ... παρα. 6 (1).

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... Δὲν ἀκολουθοῦν. Ἄλλα πρόσωπα. Τὰ δράγματα ἐνθυλάσσονται ... χερές. .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Ἀπὸ ... τρεῖς ... χερές ... τοποθετοῦνται ... μ. φίσι ... πένω ... εἰς τὴν ... ἄλλην ... καὶ ... κατὰ ... τὴν ... ἴδια ... κατεύθυνσιν ... νέντα. .....

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-  
λοῦνται ἀγκαλιές. .... (τά) .....

..... Διοκράζονται ..... Διφατ(ι).....



### γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)  
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν  
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τρόπον καὶ ποῖον ; ἤρχοντο... ἀπὸ...  
χειτονικά... χωρία (κυτρωτικά, Δέρεια).....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'  
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρήμα ἢ εἰς  
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ  
φαγητοῦ ; (Παραθεῶτε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν  
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). ἡμείβοντο... με... χρήμα-  
τα... λαμβάνοντες... 15... 25... δραχμας... φαί... καὶ... ψωμί...  
ἡμερομίσθιον... ἀνευ φαγητοῦ... ὀνομάζεται... ξύψωμα...

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-  
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ  
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-  
λονται τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται  
κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Εἰς τὴν ἀριστεράν χεῖραν... ἔφερον... τὴν « παλαμαρά »  
πρὸς προφύλαξιν τῆς χειρὸς, ἢ ἄλλ' κυρίως διὰ νὰ θωπύῃ αὐτήν.  
εἰς τὴν δεξιάν τιναν... τὴν « καρτίον ». Ἄλλοι ἦτο ἐκ ξύλου  
καὶ ἔφερε πέρας ὀσῆς εἰς τὴν ὀσείας... ἑρπαιον καὶ δάκτυλα  
(τὰ πρῶτα μετὰ τὴν ἀντίχειρα).



Ἡ παλαμαρά.

Εἰς δὲ τὴν μέσσην των ἐτύλισσον τὸ « ζναρι »  
πακρὺ ὕδατος διὰ νὰ τὴ πονῇ αὐτὴ κατὰ τὴν  
ἐργασίαν.

- 4) 'Εδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . . .

.. Ἡρξίσαν .. αἶν .. Δευτέραν .. ὡς .. ἀρχὴ .. αἶν .. ἐρχασίτου  
ἐβδομάδος .. . . . .

- 5) 'Ετραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. .. ? Ετραγουδοῦσαν .. Τραγού-

δια .. βεβαία .. διαφορά .. καὶ .. ὅχι .. πάντοτε .. εἰς .. τὸν ἀγρίον ..

ἓνα .. σχετικό .. « Ὀλὴ μερίττα θέρσα  
ἓνα κουντὸ κριθάρ(ι)  
γτοῦρ γηρέ .. χέττα  
εἰ κλαῖν τα γάτια μ' .. »

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον .. Ἀφῆσαν .. καμὰ .. ἰόρτα .. σταχνα .. ἀθέριστα .. ὡς ..

« .. ἡ μερίττα .. » .. (δὶα νὰ .. καρμίσῃ .. τὸ χωράφι) ..

.. Τὸ βράδυ πού .. τελειώσε .. ὁ θερός .. ἔκαναν

« .. κριττά .. » .. ὅλη .. ἐφασαν .. μὴ .. κόττα .. καὶ

ἔτρωγα .. ὅλη .. μὴ .. αἰκαχένια .. μαζὶ ..

.. . . . .

#### δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . . . . .

Ἐκείνην .. αἶν .. σιχτὴ .. τοῦ .. θερισμοῦ .. ἐγένετο

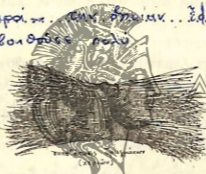
τὸ .. δεμάτιασμα ..

.. . . . .

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἐκεῖνος δ' ὁλοῖος.. ἔδερίψε.. ἔδενε καὶ τοὺς.. στάχους.. ἐκείνην  
 Μὲ 3 «χειρές».. ἔγινετο.. ἓνα δεμάτιον.. Τὰ δεμάτια.. ἔδε-  
 νοντο.. μὲ τὸ «δεματικό».. πού ἔγινετο.. ἀπὸ τοῦ ἴδιο τοῦ  
 θερισμένου.. σιταρι.. ἢ ὅταν.. ἔδερίψαν.. κριθάρι.. τὸ ἀπὸ τὴν  
 ἡτο.. κοντὴ, 4 τὸ δεματικό».. ἔγινετο.. ἀπὸ χόρτου (σπάρτα).  
 Δέν.. ἐχρησιμοποιεῖτο.. διὰ τοῦ δένετο.. ἐργαλεῖο, ἄλλοι..  
 ἢ «παλμαραί».. πῶς δένοντο.. ἔδεραν.. εἰς τὴν.. ἀριστε-  
 ρὰ χεῖρα ἐβοήθουντο πολὺ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια.. ἐτοποθετοῦντο.. δύο-δύο.. ἢ.. τεσσάρων-πέντε  
 τὸ ἓνα.. ἐπ' αὐτὸ.. εἰς τὸ ἄλλο.. μὲ τὰ κεφάλια.. (δύο..  
 τὰ εἰσάχυντα).. εἰς τὸ ἴδιο.. μέρος.. διὰ καὶ ζυγαροῦν,..  
 ζαλιγμένα.. εἰς τὸν ἀγρὸν πού ἔδερισθαιεν.. ἢ τοποθετοῦντο  
 εἰς τὴν προσωρινήν, εἰς ὅπου τελεῖται ὁ θερος καὶ  
 μεταφερθοῦν εἰς τὴν ἀλωνί. Τὰ κατ' αὐτὸν πὺν τρόπον  
 εἰ Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων. τοποθετούμενα δεμάτια ἀνοτάζοντο  
 « ντουγκουρτζιούμια ».

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Πρὸ τοῦ 1900.

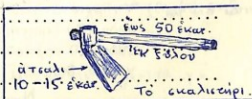
Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Τὸν Μάρτιο...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή φωτογραφίαν. .... Μὲ τὸ καλάμιτιρι.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.....

Ναι. Ἐθερίζετο τὸ χόρτο, ἐξηραίνετο εἰς τὸν ἀγρὸν, ἔδένετο καὶ τὸ ἀνοθεύων. εἰς 4 τοῖς ἀχυρῶνες.



- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). .... Μὲ τὴν κόεσαν.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

..... (ὡς εἰς τὸν σελ. 12.)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

.....

.....

### Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μεσεβέρντο... ἔφ' ἔσον... τελείντο... ὁ... θάφοι... εἰ...

πρὸς ἀλώνι... ..

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗ τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνετα ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως...

Ἐκαλεῖτο... ἀλώνι. Τα δεμάτια τοποθετοῦνται... εἰ...

σωρόν. (Θυμωνιά) ἔτσι ἔσκε... καὶ... σταίχου... ναι... εἶναι... πάντοτε πρὸς τὸ κέντρο τοῦ σωροῦ καὶ τὸ καλάμι πρὸς...

τὰ ἔξω διὰ νὰ προ-  
φυλάσσονται ἀπὸ τῶν  
βροχῶν.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

Ναι... Πάιντατε εἰς τὸ ἀλώνι... ..

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

Εἰς τὴν αὐλὴν... οἰκίαν, μερικοὶ... δέ... κατεσκευάζον  
αὐτὸ... εἰς... πρὸς χωράφι... ..

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;  
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-  
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἀνήκει εἰς μίαν οἰκογένειαν.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχεται.

μετὰ τὰ Δεκαπενταύχου. καὶ λήγει. τέλη. Αὐχναίτου ἢ  
ἀρχὰς ζυγυβρίου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-  
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον  
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-  
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χωματάλωνο.. μὲ.. ἐκὴμα.. κυκλικό, μικρό, ἢ.

μεγάλο.. ἀναλόγως.. μὲ.. πλὴν.. χῶρο.. τοῦ διέδωκε.. ἑκάστου.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ  
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ  
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-  
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθὺς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν  
καὶ ἀχύρων). Τὸ χωματάλωνο : Ἰδιώματα.. τὰ γέρας, κόβου

τὰ χόρτα, τὰ ἐκουλίζον, τὰ βρέχουν, τὰ ἀλείφον

μὲ.. ἐκεῖ.. κόπρα.. βοῶν.. ἢ.. ἐπάλειψις.. ἐγένετο.. μὲ..

ἐκουπες.. φτιαχθένες.. ἀπὸ.. χόρτα, τὰ ὅποια ἐδέοντο ὡς  
ἓνα δεμάτι.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-  
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;... ζυνήθως.. πρὶν

Δευτέρᾳ.. καὶ.. ἔπρεπε.. πρὸ.. τοῦ.. ἀνατολῆς.. τοῦ.. ἡλίου  
να.. ἐπρωθῇ.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου  
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλώ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.  
 Δέν. ὑπάρχει. ἄλωνόστυλος. Ἐκέραιον. πρὸς σταχύν. πρὸς  
 δεξιαν. κατὰ. σειράς, .. ἀρχίζοντες .. ἀπὸ. αὐτῆς. περιφέρειαν  
 πρὸς. ἄλωναυ. Μετὰ. ἄλλη. σειρά. κ.λ.π. ἕως. οἷου. χερμεῖ.  
 ὕψος σταχὺς, μία πηγάμη περιπύ.



11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύνων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-  
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύνων διὰ τῆς καταπατή-  
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).  
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-  
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος πτηγερὸς,  
 στρούλουρας, δουκανή, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν  
 σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-  
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-  
 κῶς, «νὰ ἐρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ἄξι. καὶ. αὐτῶν. πόν. τρέπον. ....

.....

.....

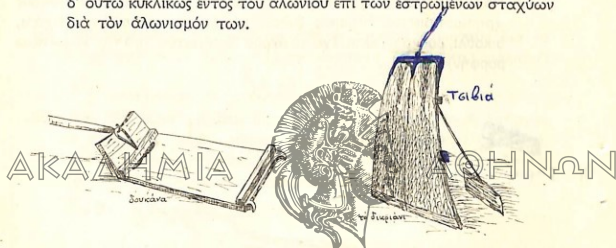
.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ  
 ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-  
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,  
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους  
 εἰς τὸ ἄλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δέν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ  
 μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-  
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν  
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται  
 ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....  
.....  
.....  
.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.



Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθέσεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἦλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Διὰ τὸν ἄλωνισμόν. ἐκρησιμοποιεῖται τὸ ἀνωτέρω εἰκονιζόμενον ἄλωνιστικὸν μέσον. μὲ τὸ βύσμα. « ν. του κανέτ ». Διαστάσεις αὐτοῦ... 1,50 μ. μήκος, 1 μ. πλάτος. Ἦτο ὠπλισμένη διὰ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου. Κατεσκευάζετο ἐκ δύο σανίδων (ἐκ φύλου πεύκου) ᾗ ἦτο 21 μονοκύβητος.

δ) 'Από ποίαν ώραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

7. Ηρχιζεν. γε. τιν. ἀνατολιν. πού. μίλιον. καὶ. διεκρίνετο.  
 τιν. 3. ην. ἢ. 4. ην. ἀποχρητακιν. ὥραν.

12) Ποια άλλα άλωνιστικά έργα λεία είναι εν χρήσει; (Είς τινας τόπους χρησιμοποιείται επίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, χροκούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

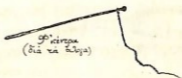
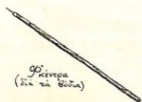


13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ  
δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν  
ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-  
πους στάχους ; . καὶ τοιαῦτα . καὶ οὕτως . μετὰ μικρὰ ὥρα . .  
. περὶ οὐρανὸν . καὶ ὅταν ταῖς ἐπιδόξαις . σταχθεῖ . φανέται . ἄχυρον .  
ταῖς ἐχρήσθαι . μετὰ τὸ δικράνι . . .

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'έντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....  
 Ναι ἢ φ'έντρα, μῆκος 1,50 - 1,80 μ. Ἦτο ἀπὸ κρανιά, γύβρο ἢ δράγα. Εἰς τὰ ἐν ἄκρον.....  
ἔφερεν αἰχμὴν.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

Λέγεται μία...στρώση...? Επεπιδεσθῆναι...100...200...  
 βεράτια...ἀναλόχως...καὶ...μεγέθους...καὶ...ἀλωνιστῶν...



- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Λαμνί.

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταῖ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστῶν καὶ ἀλωνιστῆς), οἱ ὁποῖοι εἶχον βεδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμόν .....

Καθε...γεωργὸς...μετὰ...ζῶα...του...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ῥοχι.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;  
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;  
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....



κόπανος εὐροσπυλῆς



ξύλο κοπανισμοῦ διὰ τὸ κοπάνημα  
μικροῦ ἐνὸς δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν  
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο  
ἄλλὰ πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;  
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων  
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.  
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι  
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;  
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ; *Ναί, διάφορα τραγούδια τοῦς ἐνοχῶς.*  
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). *Τὸ ἔτος 1956... Ἡλ.θ.ε. ἀπὸ τοῦ ζουβλ...*

### β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Λέχωνται... λαρνί... σωρεῖται... ἐν... τιν... Τυραμπόλια... καὶ... ἐκείνα.*  
64.22.



Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

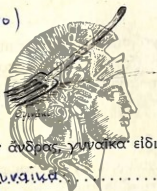
ζῆμα στρογγύλον... Δέν... ξευνήθισον... αἰστέ... ἐκ... τῶν ἀνωτέρω.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Τα λινιπήρι



ΔΑΝΤΙΑ  
ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λινῆς (ἀνέμιζει)· ἀνδρῶν, γυναικῶν· εἰδικὸς λινιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ὁ ἀνδρῶν ἢ τῶν γυναικῶν.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Κότσαλα... Αποχωρίζεται... γὰρ... νταρμόν.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-  
 ηθίζεται τοῦτο ... Μετὰ τὸ περᾶσαι ἀπὸ ... τοῦ νταφρόν, ὅτε  
 ἔβενε μέσῳ τοῦ ἔρριχναν εἰς τὴν αἴκην· καὶ ὅταν ἔρα-  
 ζώντο... πολλὰ κύματα, καὶ ἀλώνιζον ξανά μετὰ  
 ντονκάν (1).....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,  
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμεινάντα  
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Μετὰ τὰ χέρια μέσῳ αἰς τὸν πενεκέ καὶ ἀπὸ κεῖ...  
 μετὰ νταφρόν (1).....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν  
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

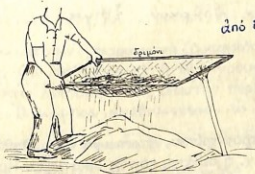
ΑΘΗΝΩΝ



κόσκινον πάλαιο δερμάτινον



κόσρος ἢ ἀριλόφος



δερμόν

νταφρόν (1).

ἀπὸ δέρμα



ξύλινο καὶ ἀρχότερα  
 εἰδυμένο. (ὕψος αὐτοῦ  
 ἕως 10 ἐκ.)  
 ὕληρχον διάφορα εἶδη.

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον  
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριπμόνι, ρεμόνι κλπ.

ἀναλόγως πρὸς τὰ ἐκμεταλλοποιούμενα  
 (ἄλλο διὰ τὸ σιτάρι, ἄλλο διὰ τὸ  
 κριθάρι, ἄλλο διὰ τὰ καλαμῶνα κλπ.)

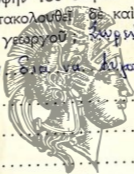
(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; Σωρεύεται μὲ ξύλινο φτυάρι.

Τὸ ξαναλιχνίζουν διὰ τὰ ξύλιν. καὶ ταχύν. ἄχυρα...  
χωρίζεται ἐπὶ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



ξύλινο φτυάρι (1)

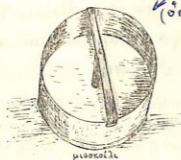
ὡς ἰσοτ.

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

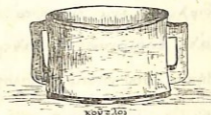
Δὲν νοήρουν ἔθιμα.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξίν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-  
 γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)... Ἡ. ἔφηρεν. νὰ. κατα-  
 βληθῇ. τὸ... δέκατο. (σὺν. παρ. (φουρκιά)... Ἡ. χέρι-  
 ς... ἔχεν. ἐπε. με. τὸ... ἐν. κ(ι)... Ἐνα... ἐν. κ(ι)... = 6. ὀκάδας.



(ὅπως ἐδῶ)



2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ὁ. κορπὸς. ἀπεθηκεύετο. εἰς. μεγάλα. «. κανθίνες», αἱ. ὁποῖαι. ἐλπίδοντο. ἐσω. περικῶς. με. κόπρον. ἴψον. καὶ. ἔσαν. κατεσκευασμέ. να. ἐκ. ξύλου. (βέργες). ἢ. ἀπεθηκεύετο. εἰς. παρ. ἀφάρια. ἕνα. τμήμα. πῶς. οἰκίας. χωριστένο. με. σανίδας. ὡς. ἕνα. κελί.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

- κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ἢ εἰς ἀχυρῶνα .. ἐντός τοῦ χωρίου  
 πλησίον τοῦ ἀλώνιου καὶ κατευθύναν μετὰ τὴν ἐκκένωσιν .. τὸ  
 ἔβρυναν ἐντός αὐτῆς. ὅταν τὸ ἀλῶνι ἐκρίνετο ἔξω εἰς τὸν ἀγρὸν  
 μετακίνητο καὶ ἀχυρὸν εἰς τὴν ἀχυρῶνα μετὰ αὐτῆς .. εἰς τὰ σπύρη  
 ἐποσέσταν τὰ αὐτῶν ἰδιὰ κανάτια πλησθέντα ἀπὸ βέργης, διὰ τὰ  
 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ  
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλῶνισμα ; ...  
 Ὅταν καὶ σταχὺα ἦσαν ἀπλωθέντα .. εἰς τὸ .. ἀλῶνι, τότε ..  
 ἐδιέλεγον .. ἓνα .. ἓνα .. τὰ .. καλύτερα .. σταχὺα .. καὶ ἀπὸ αὐτὰ  
 πάλι .. ἐπαιρναν τὰ κενέρον καὶ σταχὺες ..

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-  
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχῶων,  
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Κατὰ τὴν ἑρμηνείαν .. καὶ ὅταν .. ἐξεκουρῖσται .. κατεκκένωσαν  
 πλεκτὴν .. τὴν δοκίαν .. ἐνδοξάν .. χτένιν .. διὰ τὴν γεωλιγμόν  
 τὴν τοιαύτην  
 Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.  
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

# Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν  
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-  
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-  
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

..... Πρῶτη Μαρτίου .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Τὸ πρῶτον .. πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, .. εἰς τὴν αὐλὴν  
 τῆς οἰκίας .....

Τὸ ἔθιμον τοῦτο γίνεται εἰς τὸ χωρίον ἀπὸ τοῦ 1960 καὶ ἔπειτα,  
 ὅτε ἦλθον εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἔθνοικαι ἐκ τῶν χωρίων Μάνη  
 καὶ Καραϊσκάκη ἐπαρχίας Διδυμοτείχων.

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

..... Μηνυμένα .....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ...

... Ὀπίος πύρι .....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; \*Αὐ ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....

... Αἰτός πον. θα. ἀνάψ. τὴν πυράν. Δέν. ἀνάψ. .....

ἡ. συνήθεια. να. κλέπτω. κα. ξύλα .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ὀπὼς πύρι .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

Ἡ πυρά ἀνάπτεται διὰ να. κασὼν οἱ φύλλοι .....

Τὴν πηδῶν λέχονται. : : : καίμε τ' φύλλοι .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

... Δέν. καί κκα. τίποτε. ἄλλο: .....

.....

.....

.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

... Ἰ. κ. ... ..

.....

.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

.....

.....

.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

1865

Τὸν ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ



Σιδερῶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

